

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

KÖNYVTÁRA

Szöveges indoklás
a 2007. évi számszaki költségvetési beszámoló jelentéshez

Szakmai beszámoló

Kiemelkedő programok

Elkészült a könyvtár stratégiai terve a 2008-2012. évre vonatkozóan, amely részletesen számba veszi a könyvtár erősségeit és gyengeségeit, ezzel párhuzamosan bemutatja a külső környezet adta lehetőségeket és félelmeket. E számbavétel alapján jelöli ki a fejlesztés irányait. A három pillér, amely meghatározza a könyvtár tevékenységét: a hagyományos könyvtári feladatok mellett az elektronikus tartalmak integrálása, s mindezek nyitása az agora programmal, a közéleti szerepvállalás erősítésével. A stratégiai terv megvalósításához minimum évi 20 millió forintos növekedés kívánatos. A terv számos döntéshozói és szakmai fórumon bemutatásra került, majd a Könyvtári Bizottság és a Felügyelő Bizottság is elfogadta azt.

Új bejárat várja a könyvtárba érkezőket, a nyári zárva tartás ideje alatt elkészült a könyvtár akadálymentes bejárata, amelynek összköltsége 12.299 E Ft.

A könyvtár nyitott szellemi műhellyé válása érdekében az év során összesen 11 programot szerveztünk, ezek látogatóinak száma a korábbi évhez viszonyítva megtízszereződött. A rendezvények sorában könyvbemutatók, szakmai fórumok és kiállítások is szerepeltek.

Személyi és szervezeti változások

Vízi E. Szilveszter, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke, 2007. január 1-jei hatállyal kinevezte dr. Téglási Ágneszt az MTA Könyvtára főigazgató-helyettesévé.

A könyvtár vezetése döntést hozott arról, hogy ésszerű keretek között elsősorban nyugdíjazás révén csökkenti a létszámot, egyidejűleg pedig lépéseket tesz a munkatársi gárda fiatalítása érdekében.

Állománygyarapítás

Az elmúlt év gyakorlatának megfelelően a külföldi folyóirat beszerzés és a nemzetközi csere alapját képező dokumentumok beszerzése elsőbbséget élvez.

A könyvek beszerzésére pályázati forrásokat (ODR és NKA) tudtunk bevonni, bár mindkét forrás csak hazai könyvek beszerzésére fordítható. Így a külföldi könyvek vásárlása évek óta háttérbe szorult, a lemaradás már olvasóink számára is szembeötlő. E lemaradás orvoslására az év utolsó negyedében megszerveztünk egy mecenatúra programot, amelynek keretében olvasóink, támogatóink vásárolnak könyvet az állomány gyarapítására. Ily módon 2007-ben 19 mű megvásárlására került sor 227 240,- Ft értékben. A program az Interneten folytatódik.

A hagyományos dokumentumok mellett egyre több elektronikus tartalom érhető el olvasóink számára. Ezek beszerzésére OTKA pályázati pénz állt rendelkezésre, de e támogatási forma megszűnésével több, mint 9 millió forintot fordítottunk a Science, a Nature és számos más, gyűjtőkörünkbe illő forrás 2008. évi előfizetésére, 6 adatbázis csomag esetében megszerveztük az akadémiai intézeti elérést is konzorciumi formában.

A könyvtár állományának gyarapítása vásárláson kívül ajándék és csere révén is gazdagodik. Elenyésző ugyan, de köteles-példány útján is szereztünk be dokumentumokat. Ezek megoszlását mutatja az alábbi tábla

| | könyv | folyóirat |
|-----------------|-------|-----------|
| vétel | 30,0% | 29,0% |
| ajándék | 39,6% | 62,0% |
| csere | 30,4% | 6,9% |
| köteles-példány | | 2,1% |

A 2007. év gyarapodása összesen 9 196 mű, 107 676 ezer forint értékben. A kurrens nyomtatott folyóirat címek száma 2155; a folyóiratok példányszáma 2176 darab.

Feldolgozás

A beszerzett művek visszakereshetővé tétele az ALEPH integrált könyvtári rendszeren keresztül lehetséges. Az adatbázisban kereshető művek száma 7142 dokumentummal gyarapodott, ezek zöme modern könyv, de van közöttük térkép, CD-ROM és DVD is. Jelentős mértékben bővült az adatbázisban elérhető folyóiratok száma, jelenleg 10 815 folyóirat érhető el az on-line katalógusban (FIR).

A külön-gyűjtemények a speciális gyűjteményrészek feltárását digitalizálással és kötetkatalógusok megjelenítésével is segítették. Kiemelendő Stein Aurél digitális képkönyvtára és Szabó Lőrinc kötetkatalógusa. A dokumentumok feldolgozásán túl pályázati források bevonásával nagy gondot fordítottunk állományvédelemre és restaurálásra.

Szolgáltatások

Az elektronikus tartalmak könnyebb kereshetősége érdekében a már meglévő betűrendes keresést kiegészíti egy tematikus keresési lehetőség a Metalib/SFX program segítségével. Ezzel a honlapon keresztül elérhető szolgáltatással az úgynevezett távhasználatot erősítjük.

Megbeszéléseket, egyeztetéseket kezdeményeztünk az akadémikus bibliográfia és a köztestületi publikációs adattár (KPA) összevonásáról. A kétféle gyűjtés jól kiegészíti egymást, így ősszel megállapodás született a két rendszer közös továbbépítéséről.

A külföldi könyvek beszerzési hiányosságait kompenzálандó kísérleti jelleggel bevezettük a könyvtárközi kölcsönzési díj felének átvállalását olvasóinktól. A szolgáltatás sikeres, az akciót 2008-ban folytatjuk.

Olvasóink gyorsabb és pontosabb kiszolgálása érdekében áttértünk a gépi kölcsönzésre. Bár ennek hatására statisztikai mutatóink (látszólag) romlottak, hosszabb távon egyszerűbb és átláthatóbb lesz a kölcsönzési nyilvántartás.

Levéltár

A Levéltár 2007-ben tovább gyarapította állományát, folytatta a begyűjtött anyag feldolgozását és ellátta az MTA Titkárság és a Doktori Tanács irattári feladatait és a levéltári kutatószolgálatot.

A Levéltárban 2006-ban 219,26 ifm növekedés volt az iratállományban. Az átvett jelentősebb irat-együttesek: OTKA Iroda, a Természettudományi Főosztály és a Jogi és Igazgatási Főosztály anyagából kerültek a Levéltárba.

Szakfelügyeleti munka keretében raktárfelmérés zajlott, amely egy több éves munka lezárása is egyben.

Munkatársaink

Négy munkatársunk önálló kötettel jelentkezett 2007-ben, a könyvtár dolgozóinak publikációi meghaladják a 100 közlést.

A kulturális szakemberek szervezett képzési rendszeréről, követelményeiről és a képzés finanszírozásáról szóló 1/2000. (I. 14.) NKÖM rendelet, valamint a kapcsolódó 25/2007. (IV. 24.) OKM rendelet alapján elkészítettük a továbbképzés második ciklusára (2007-2013) vonatkozó képzési tervet, amelynek értelmében 38 munkatársunk vesz részt szakmai továbbképzésben.

Rendezvények, programok

Látogató csoportokat és egyéneket előzetes bejelentés alapján fogadunk és tartunk számukra bemutatót, ismertetést.

Rangos vendégünk volt Szili Katalin az Országgyűlés elnöke, aki a Kézirattár kincseit tekintette meg.

Az Agora program nagy siker volt 2007-ben, ennek keretében 6 rendezvényt szerveztünk és 5 kiállítást nyitottunk az érdeklődők számára.

Az év elején nyílt térképkiállítás egy új kezdeményezés első kísérlete volt, a számos érdeklődő egyén és csoport fogadása mellett diplomákat, diplomáciai képviselők érdeklődőit hívtuk meg, akik örömmel és nagy meglepetéssel vettek részt a rendezvényeken.

A Kodály évfordulóhoz kapcsolódóan az akadémikus Kodályt bemutató kiállítás, bár méretét tekintve kamara-kiállítás volt, de a bemutatott dokumentumok között még a szakavatott kutatók is találtak újdonságot. A kiállítás anyagát kölcsönadtuk más évfordulót ünneplő közgyűjtemény számára is.

A Stein évfordulóhoz kapcsolódó „A selyemút rejtett kincsei” című színvonalas és igényes kiállítás szponzori támogatással valósulhatott meg. Nagyvonalú támogatóknak köszönhetően lehetőség nyílt arra, hogy színes kiállítási katalógus és igényes digitális feldolgozás is készüljön.

A Goethe Intézettel szorosabb kapcsolatot és együttműködést alakítottunk ki egy Goethe kiállítás kapcsán, amelyhez számos művet kölcsönöztünk.

Elindítottunk egy sorozatot, amelyben munkatársaink mutatkoznak be alkotásaikkal az érdeklődőknek, elsősorban olvasóinknak és kollégáinknak. Tatár Sándor költő nyitotta a sort ebben a műfajban.

Olvasótermünk, immár hagyományosan, több esetben televíziós felvételek háttéréül szolgált.

Ki kell emelnünk, hogy a rendezvények költségigénye minimális volt, a legtöbb programhoz sikerült szponzorokat találni, akik kisebb-nagyobb mértékben járultak hozzá e tevékenység sikeréhez.

Záró gondolatok

A stratégia kialakítása és folyamatos megvalósítása révén reméljük elérni azt, hogy a könyvtár a lehető leggyorsabban integrálja a modern információs és kommunikációs technika eszközeit, a XXI. század igényeihez igazodva. E mellett természetesen minden erővel azon vagyunk, hogy biztosítani tudjuk klasszikus szolgáltatásainkat.

Törekvéseink elérésében nagy segítséget jelent a költségvetésünk stratégiai tervben leírtak szerinti bővítése, stabilitása és kiszámíthatósága.